

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Ministerstvo financií Slovenskej republiky predkladá návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Primárnym cieľom novelizácie zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) je transpozícia smernice Rady (EÚ) 2020/285 z 18. februára 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o osobitnú úpravu pre malé podniky, a nariadenie (EÚ) č. 904/2010, pokiaľ ide o administratívnu spoluprácu a výmenu informácií na účely monitorovania správneho uplatňovania osobitnej úpravy pre malé podniky (Ú. v. EÚ L 62, 2.3.2020) v platnom znení (ďalej len „smernica (EÚ) 2020/285 v platnom znení“).

Hlavným dôvodom prijatia smernice (EÚ) 2020/285 v platnom znení bolo zavedenie harmonizovaných pravidiel s cieľom znížiť administratívne zaťaženie zdaniteľnej osoby - malého podniku, vyplývajúce z dodržiavania platných predpisov pre malé podniky, keďže súčasná právna úprava založená na zdaňovaní v členskom štáte pôvodu neznižuje administratívne zaťaženie týchto zdaniteľných osôb. Malý podnik bude mať od roku 2025 možnosť využívať oslobodenie od dane aj v inom členskom štáte, ako v členskom štáte, v ktorom je usadený, za predpokladu, že hodnota bez dane ním dodaných tovarov a služieb v Európskej únii v kalendárnom roku bude nižšia ako ustanovený ročný úniový limit 100 000 eur bez DPH a súčasne hodnota bez dane ním dodaných tovarov a služieb v tom istom kalendárnom roku nepresiahne ustanovený národný limit, do ktorého sa v dotknutom členskom štáte považuje za malý podnik. Pre tieto účely sa v zákone o DPH navrhuje zaviesť osobitnú úpravu pre malý podnik zahraničnej osoby, ktorá ustanovuje podmienky a práva a povinnosti súvisiace s uplatňovaním oslobodenia ekonomickej činnosti malého podniku neusadeného v tuzemsku od dane, ako aj osobitnú úpravu pre malý podnik tuzemskej osoby, v ktorej sa ustanovia pravidlá pre uplatňovanie oslobodenia od dane ekonomickej činnosti tuzemskej zdaniteľnej osoby v inom členskom štáte.

Z dôvodu povinnosti transpozície smernice (EÚ) 2020/285 v platnom znení do zákona o DPH je potrebné vykonať aj zmeny v procese registrácie tuzemských zdaniteľných osôb a zahraničných zdaniteľných osôb za platiteľa dane. Tuzemská zdaniteľná osoba sa stane platiteľom dane prvým dňom kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom presiahla obrat 50 000 eur, ibaže by v prebiehajúcom kalendárnom roku presiahla obrat v tuzemsku 62 500 eur, kedy by sa stala platiteľom dane už týmto dodaním tovaru a služby, alebo by sa stala platiteľom dane skôr na základe ďalších zákonných skutočností. V tejto súvislosti je potrebné ešte upraviť práva a povinnosti platiteľov dane, ktorí si nesplnili zákonnú registračnú alebo oznamovaciu povinnosť. Z dôvodu transpozície smernice 2020/285 a v nadväznosti na navrhované nové znenie registračných ustanovení sa upravujú aj niektoré ďalšie ustanovenia zákona o DPH, a súčasne, na základe požiadaviek vyplývajúcich z aplikačnej praxe, dochádza k ďalším úpravám zákona o DPH.

Platný zákon o DPH obsahuje od roku 2011 ustanovenie zavádzajúce inštitút samozdanenia pri dovoze tovaru z tretích štátov do tuzemska (dovoz tovaru), avšak toto ustanovenie v súčasnosti nie je účinné. Podstatou samozdanenia pri dovoze tovaru je, že daň pri dovoze tovaru nevyrubí colný orgán, ale ju môže, za splnenia určitých zákonných podmienok, platiteľ dane sám vypočítať, uviesť do daňového priznania za zdaňovacie

obdobie, v ktorom vznikla daňová povinnosť pri dovoze tovaru a zaplatiť daňovému úradu, a zároveň môže v tomto daňovom priznaní uplatniť právo na odpočítanie dane. V súvislosti s uvedeným sa navrhuje, aby predmetný inštitút nadobudol účinnosť od 1. januára 2025 a oprávneným subjektom na jeho uplatňovanie bol platiteľ dane usadený v tuzemsku, ktorý má účinný štatút schváleného hospodárskeho subjektu (ďalej len „AEO“) podľa colných predpisov. Predmetné zmeny si vyžadujú úpravy v zákone č. 331/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov. Taktiež sa navrhuje uplatnenie samozdanenia pri dovoze tovaru, ak ide o platiteľa dane s účinným štatútom AEO, ktorý do tuzemska dováža tovar v rámci centralizovaného colného konania podľa colných predpisov; ak dotknutý platiteľ dane túto podmienku nespĺňa, navrhuje sa v rámci centralizovaného colného konania ustanoviť osobitný spôsob úhrady dane. Do budúcnosti, v prípade zavedenia povinnej elektronickej fakturácie a reportingu fakturačných údajov Finančnej správy Slovenskej republiky v reálnom čase, možno uvažovať o rozšírení uplatňovania mechanizmu samozdanenia pri dovoze tovaru na všetkých platiteľov dane. Inštitút samozdanenia pri dovoze tovaru bude mať pozitívny cash-flow vplyv na platiteľa dane, avšak negatívny hotovostný vplyv na príjmovú stránku štátneho rozpočtu z dane pri dovoze tovaru v prvom roku jeho zavedenia.

Okrem toho je cieľom návrhu zákona aj transpozícia článku 1 bodov 1 a 2 smernice Rady (EÚ) 2022/542 z 5. apríla 2022, ktorou sa menia smernice 2006/112/ES a (EÚ) 2020/285, pokiaľ ide o sadzby dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 107, 6.4.2022), v dôsledku čoho sa od roku 2025 upravuje miesto dodania určitých služieb.

Z dôvodu zmeny úpravy, podľa ktorej sa tuzemská zdaniteľná osoba stáva platiteľom dane, a spôsobu prideľovania IČ DPH platiteľovi dane, sa upravujú ustanovenia zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti sa zosúladujú požiadavky na povinné náležitosti pokladničného dokladu vyhotoveného pokladnicou e-kasa klient, upravuje sa oznamovacia povinnosť podnikateľa a sankcie v prípade jej nesplnenia. Taktiež sa z uvedeného dôvodu navrhuje upraviť zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a súčasne sa v tomto zákone navrhuje zníženie úrokovej sadzby pri odkladoch a splátkach dane.

Návrh zákona má pozitívny aj negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, pozitívny a negatívny vplyv na podnikateľské prostredie, pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti, a nebude mať sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na služby verejnej správy pre občana ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Predkladaný návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a inými právnymi predpismi, s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj v súlade s právom Európskej únie.

Navrhuje sa, aby zákon nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia okrem čl. I bodov 20 a 21, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. júla 2024, a okrem čl. I bodov 1, 3 až 19, 22 až 42 a 44 až 62, čl. II, čl. III bodu 1 a čl. IV, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2025.